

אגף כלכלה

המחלקה למחקר כלכלי

מדד המפעלים הקטנים והבינוניים

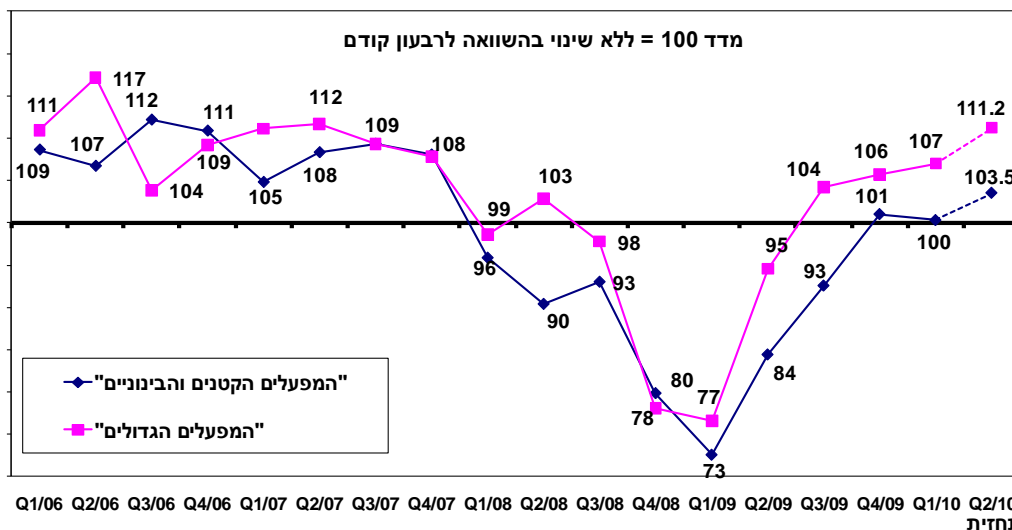
מדד המפעלים הקטנים והבינוניים, שנערך מאמצע חודש מרץ ועד אמצע אפריל 2010, טרם החרפת המשבר בגוש האירו, מצביע על צפי להתרחבות קלה בפעילות התעשייתית של המפעלים הקטנים והבינוניים¹ ברבע השני של 2010.

מדד זה, שצפוי לעמוד על 103.5 נקודות ברבע השני של השנה, משקף את ציפיות תעשיית המפעלים הקטנים והבינוניים לעלייה מתונה בפעילות התעשייתית, זאת לאחר קיפאון בפעילות המגזר בתחילת השנה, ובהמשך לגידול מתון ביותר ברבע האחרון של 2009 (101.0 נקודות).

המדד משקף צפי לעלייה מתונה בפעילות בהשוואה לרמה הממוצעת שנרשמה בארבע שנות הצמיחה שקדמו למשבר הכלכלי (בממוצע 2004 – 2007 נרשם מדד של 108.2 נקודות).

יודגש, כי קו ה-100 נקודות מפריד בין נסיגה להתרחבות, לפיכך מדד הנמוך מ-100 נקודות משקף נסיגה בפעילות התעשייתית. מדד זה, שנערך על-ידי מחלקת המחקר הכלכלי באגף כלכלה של התאחדות התעשיינים, מבוסס על שקלול הדיווחים והתחזיות של 60 מפעלים תעשייתיים קטנים ובינוניים (עד 100 עובדים).

התפתחות מדד המפעלים הקטנים והבינוניים אל מול המפעלים הגדולים

גרף זה מציג בכל נקודת זמן את התפתחות הפעילות התעשייתית בפועל של המפעלים הקטנים והבינוניים אל מול המפעלים הגדולים, בהתבסס על שקלול דיווחי התעשיינים באשר לתפוקה, לתעסוקה, ליצוא, ולהשקעות ואת תחזיות התעשיינים לגבי שלושת החודשים הבאים, בהתייחס לאותם משתנים. כך, רק נקודת הקצה במדד (נתון התחזית לרבעון הבא) משקף את תחזיות התעשיינים, בעוד יתר הנתונים משקפים את ההתפתחויות בפועל.

אגף כלכלה

המחלקה למחקר כלכלי

לעומת זאת, תעשייני המפעלים הגדולים צופים לרבע השני של השנה האצה ניכרת בקצב התרחבות פעילותם התעשייתית, קצב גידול המהיר בהרבה מזה הצפוי בקרב הקטנים והבינוניים: מדד המפעלים הגדולים צפוי להגיע לרמה גבוהה ביותר, של 111.2 נקודות, ברבע השני של השנה לאחר מדד של 107.0 ברבע הראשון של 2010. נדגיש, כי ההאצה הצפויה משקפת צפי לעלייה מהירה בפעילות המגזר אף בהשוואה לארבע שנות הצמיחה המהירה שקדמו למשבר הכלכלי: בממוצע השנים 2004 – 2007 נרשם מדד של 108.5 נקודות.

עוד נציין, כי ההתרחבות בפעילות המפעלים הגדולים החלה כבר ברבע השלישי של 2009, כאשר אלו דיווחו על עלייה ניכרת בפעילות אשר צפויה להימשך גם בחודשים הקרובים, בעוד שבקרב מגזר המפעלים הקטנים והבינוניים מדשדשת רמת הפעילות בין קיפאון לגידול מתון מאז הרבע האחרון של 2009.

פרוט רכיבי המדד לבחינת התפתחות מפעלי התעשייה הקטנים והבינוניים²:

הצפי להתרחבות בפעילות המפעלים הקטנים והבינוניים ברבע השני של 2010, אשר בא לידי ביטוי בממדד, נגזר בעיקרו מציפיות התעשיינים להאצה ניכרת בקצב גידול משלוחי היצוא, זאת תוך צמיחה מחדשת בתפוקתם. במקביל, גידול נוסף צפוי במצבת העובדים ובהשקעות במפעליהם.

תעשייני המפעלים הקטנים והבינוניים צופים, כאמור, לרבע השני של השנה האצה ניכרת בקצב גידול משלוחי היצוא: מדד משלוחי היצוא יגיע ברבע השני של השנה, על פי תחזיותיהם של יצואני המגזר, ל- 109.3 נקודות, זאת בהמשך למדד של 105.4 נקודות ברבע הראשון של 2010, ושל 100.9 נקודות בסוף 2009. מדד זה משקף צפי לגידול מהיר במשלוחי היצוא של המגזר, הדומה בעוצמתו, ואף גבוהה במקצת, מקצב הגידול שנרשם בארבע שנות הצמיחה שקדמו למשבר הכלכלי (בין השנים 2004 – 2007 נרשם מדד ממוצע של 108.8 נקודות). מנגד, מדד זה נמוך במקצת ממדד משלוחי היצוא הצפוי בקרב המפעלים הגדולים, המשקף אף הוא צפי לגידול מהיר במשלוחי היצוא (110.0 נקודות).

במקביל, גידול מחדש צפוי בתפוקת המפעלים הקטנים והבינוניים: מדד התפוקה צפוי להגיע ברבע השני של 2010 ל- 102.2 נקודות, לאחר מדד של 98.9 נקודות בתחילת 2010 ומדד דומה, של 102.7 נקודות, בסוף 2009. עם זאת, על אף הצפי לגידול מחדש, נותר מדד זה נמוך משמעותית מהמדד שנרשם בארבע השנים שקדמו למשבר (מדד ממוצע של 110.3 נקודות) ואף נמוך בהשוואה למדד התפוקה הצפוי בקרב המפעלים הגדולים, המשקף צפי לצמיחה מואצת בתפוקתם. נדגיש, כי מדד תפוקה כה גבוה בקרב המפעלים הגדולים לא נרשם מאז החלה מחלקת המחקר הכלכלי במעקב אחר מדד זה³ (117.3 נקודות).

לרבע השני של 2010 צופים תעשייני המפעלים הקטנים והבינוניים גידול במצבת העובדים: מדד התעסוקה צפוי להגיע ל- 103.9 נקודות, זאת בהמשך למדד של 100.6 נקודות בתחילת 2010 ולאחר שמונה רבעונים רצופים של ירידה במספר העובדים במגזר (מדד ממוצע של 92.3 נקודות). מנגד, במגזר המפעלים הגדולים צופים התעשיינים האטה מתונה בקצב קליטת המועסקים (מדד ממוצע של 105.0 נקודות), עם זאת, נותר מדד זה גבוה משמעותית ממדד המפעלים הקטנים והבינוניים ומשקף צפי לקליטת עובדים מהירה גם החודשים הבאים.

כמו כן, גידול קל צפוי גם בהיקף השקעותיהם של המפעלים הקטנים והבינוניים: מדד ההשקעות צפוי לעמוד ברבע השני של 2010 על 102.2 נקודות, לאחר מדד של 100.6 נקודות בתחילת 2010, ולאחר שבעה רבעונים רצופים של ירידה בהשקעות המגזר. במקביל, מגזר המפעלים הגדולים צופה גם הוא להתרחבות נוספת בהשקעותיו, אם כי בקצב מהיר בהרבה בהשוואה למגזר הקטנים הבינוניים: צפוי מדד של 106.9 נקודות, זאת בהמשך לגידול מהיר בהשקעות המגזר בתחילת השנה (106.0 נקודות).

² המדד בוצע טרם החרפת המשבר בגוש האירן, אי לכך, לא מן הנמנע, כי האירועים האחרונים בגוש האירן מיתנו במידה מסוימת את תחזיותיהם של התעשיינים בכלל ושל היצואנים לגוש האירן בפרט.
³ מאז תחילת שנת 2004

אגף כלכלה

המחלקה למחקר כלכלי

מדד לבחינת התפתחות המפעלים הקטנים והבינוניים 2010 – 2006

רכיבי המדד				מדד משוקלל של המפעלים הקטנים והבינוניים	התקופה
השקעות	יצוא	תעסוקה	תפוקה	מדד כללי	
					מדד שנתי
113.3	110.3	107.2	110.5	109.6	2006
106.6	109.4	105.4	109.1	107.6	2007
95.6	86.5	93.6	86.3	89.8	2008
91.3	84.2	91.1	84.9	87.7	2009
					מדד רבעוני
115.8	106.8	106.3	109.2	108.6	Q1/06
110.3	109.6	104.0	107.3	106.7	Q2/06
113.0	113.9	109.6	113.6	112.2	Q3/06
114.1	110.9	108.7	111.8	110.9	Q4/06
106.4	98.4	104.9	105.8	104.8	Q1/07
102.7	109.6	105.5	111.5	108.3	Q2/07
107.9	115.2	106.2	110.7	109.3	Q3/07
109.5	114.5	105.2	108.5	108.0	Q4/07
101.9	90.6	99.0	93.2	95.9	Q1/08
95.4	89.2	94.8	86.2	90.4	Q2/08
95.2	89.7	96.4	90.6	93.0	Q3/08
89.9	76.6	84.1	75.1	79.9	Q4/08
82.2	72.6	81.7	63.4	72.6	Q1/09
91.3	75.4	87.5	82.6	84.4	Q2/09
93.0	87.8	95.8	91.1	92.6	Q3/09
98.9	100.9	99.5	102.7	101.0	Q4/09
100.6	105.4	100.6	98.9	100.3	Q1/10
102.2	109.3	103.9	102.2	103.5	Q2/10 תחזית

מדד המפעלים הקטנים והבינוניים מבוסס על סקר רבעוני מקיף, שעורכת המחלקה למחקר כלכלי באגף הכלכלה של התאחדות התעשיינים, בקרב מדגם מייצג של מפעלי התעשייה.

המדד בוחן אחת לרבעון את השינויים בפועל ברבע החולף וכן את השינויים הצפויים ברבע הבא לגבי מספר אינדיקטורים מרכזיים בתעשייה, לגביהם נמצא מתאם גבוה על-פני שנים בין דיווחי ותחזיות התעשיינים לבין נתוני הלמס' בפועל. המדד משקף ממוצע משוקלל של האינדיקטורים המרכזיים בתעשייה: תפוקה (45%), מועסקים (35%), יצוא (10%), השקעות (10%).

כאשר ערך המדד נמצא מעל קו ה-100 הדבר מעיד על מגמת שיפור במצב מפעלי התעשייה הקטנים והבינוניים, כאשר ערך המדד נמצא מתחת לקו ה-100 הדבר מעיד על הרעה במצב. כאשר ערך המדד הינו 100 הדבר מעיד כי לא חל שינוי במצב התעשייה בהשוואה לרבע קודם.